

še kratkoprozne zgodbe Toneta Partljiča, Marka Kravosa, Mateta Dolenca, Bogdana Novaka, Dima Zupana, Tatjane Kokalj, Gorana Gluviča, Marjane Moškrič, Janje Vidmar in Maje Novak.

Podelitev nagrade je bila 24. maja ob 19. uri v prostorih Društva slovenskih pisateljev (Tomšičeva 12, Ljubljana).

Desetnico za leto 2007 je prejela **Bina Štampe Žmavc** za pesniško zbirko **Živa hiša**, za katero je dr. Igor Saksida v spremni besedi zapisal: »Živa hiša poezije se igra z besedami, je smeh in upor, a tudi odprto srce – uči videti, prisluhniti, občutiti ... To pa so tipalke duše, na katere v sodobnem svetu števil, računalnikov in mobilitelov pogosto pozabimo.«

Bina Štampe Žmavc se je rodila 1951. leta v Celju, kjer živi in ustvarja še zdaj. Je pesnica, pisateljica, prevajalka. Napi-

sala je bogat opus knjig pesmi in proze za otroke, dramskih besedil ter radijskih iger. Za otroke je med drugim napisala: *Čaroznanke* (1990), *Popravljalnica sanj* (1992), *Zrna sonca* (1994), *Nebeške kočije* (1994), *Kleptosnedke* (1996), *Ure kralja Mina* (1996), *Bajka o svetlobi* (1997), *Muc Mehkošapek* (1998), *Ernica gosenica* (2000), *Škrat s prevelikimi ušesi* (2002), *Duhec Motimir* (2002), *Pogašeni zmaj* (2003), *Snežroža* (2007) in *Živa hiša*. Avtorica v mladinskih delih upoveduje teme, ki se neposredno dotikajo sodobnega otroka, opozarja ga na drobne, vsakdanje stvari, te so namreč lahko neskončno lepe, čeprav jih včasih niti ne opazimo. Tkanje sončnih trenutkov in nežnosti, mestoma pa tudi žalosti in strahu, tvorijo paleto, ki vejejo iz avtoričine otroške poezije.

LEVSTIKOVE NAGRADE 2007

Levstikove nagrade so najvišje priznanje za izvirno literaturo ter izvirne ilustracije za otroke in mladino, ki jih Založba Mladinska knjiga podeljuje že od leta 1949. Do leta 1991 so bile podeljene vsako leto, od tega leta pa se podeljujejo bienalno. Nagrade za življenjsko delo se podeljujejo od leta 1999.

Levstikove nagrade za leto 2007 so bile podeljene 14. junija. Prejeli so jih:

- za **življenjsko delo** pesnik **Niko Grafenauer** in ilustrator **Marjan Manček**;
- za **izvirno leposlovno delo** pisateljica in pravljničarka **Anja Štefan** za avtorske pravljice v slikanici ***Kotiček na koncu sveta***;
- za **izvirne ilustracije** akademska slikarka **Alenka Sottler** za ilustracije v slikanici ***Pepelka***.

Žiriji za izvirna leposlovna dela je letos predsedovala Neli Tomšič, člani pa

so bili Gaja Kos, Martina Peštaj, Nejc Gazvoda in Boštjan Gorenc. Predsednik žirije za izvirne ilustracije je bil Miklavž Komelj, člani žirije pa so bili Saša Kerkoš, Alenka Veler, Silvan Omerzu in Pavle Učakar.

Levstikova nagrada za življenjsko delo znaša 3.500 evrov, Levstikova nagrada za izvirno leposlovno delo pa znaša 2000 evrov, enako kot Levstikova nagrada za izvirne ilustracije.

Utemeljitev Levstikove nagrade pesniku Niku Grafenauerju za življenjsko delo:

Niko Grafenauer, eden najboljših sodobnih slovenskih pesnikov, je tudi za otroke ustvaril edinstven opus, ki izstopa po svoji neverjetni sklenjenosti, kar velja tako za vsako posamezno zbirko kot opus v celoti. V zavest se je jasno vpisal že s svojim prvencem. Njegov *Pedenjped*, ki je prvič izšel leta 1966, je danes eden arhetipskih

slovenskih otroških junakov, primerljiv z Levstikovim Najdihojco in Župančičevim Cicibanom. Sledile so še zbirke pesmi (*Kaj je na koncu sveta* (1973), *Nebo-tičniki, sedite* (1980), *Stara Ljubljana* (1983) in *Skrivnosti* (1983)), v katerih je otrok v pesniku prehodil pot od znanega, otipljivega, k neznanemu, neotipljivemu, skrivnostnemu, od preproste abecede do molka zagrnjenih ogledal. Skozi njegovo pesniško oko se v »oblačilu besed« mla-demu bralcu razkriva enkratni vpogled v svet pesniškega čudeža.

Poleg poezije je Grafenauer v raz-gibanih pravljicah o deklici Majhnici (*Majhnica*, 1987; *Majhnica in Katrca Škrateljca*, 1987; *Mahajana in druge pravljice o Majhnici*, 1990), moderniziral tradicionalno literarno vrsto pravljice, za otroke pa je napisal tudi nekaj radijskih in lutkovnih iger.

Niko Grafenauer je bil več kot dve de-setletji tudi urednik za otroško leposlovje pri Založbi Mladinska knjiga. Mešanico premišljenosti in spontanosti, s katero je gradil svoj opus, je vgradil tudi v uredni-

ško delo in z »nevidno roko« usmerjal in zaokroževal opuse marsikaterega sodob-nika in predhodnika. Tudi številne anto-logije (v prvi vrsti pa *Sončnica na rami*), ki jih je pripravil v času urednikovanja, so danes standarden zgled za vsakogar, ki se loteva tovrstnega izbiranja.

O pesniku Niku Grafenauerju

Niko Grafenauer se je rodil 5. decembra 1940 v Ljubljani. Po končani osnovni šoli se je vpisal na ljubljansko učiteljsiše, nato pa študij nadaljeval na Filozofski fakulteti v Ljubljani. V študentskih letih je sodeloval z družbenokritično revijo *Perspektive*, ki je bila leta 1964 prepove-dana. Še kot študent je napisal znamenito pesniško zbirko za otroke *Pedenjped*. Po diplomi iz primerjalne književnosti je bil nekaj časa svobodni književnik in ure-dnik kulturne revije *Problemi*, nato pa 23 let urednik otroškega in mladinskega pro-grama pri Mladinski knjigi. V tem času je s skupino somišljenikov osnoval kulturni mesečnik *Nova revija*. Do upokojitve je bil direktor avtorske založbe Nova revija,

Na fotografiji so od leve proti desni nagrajenci Marjan Manček, Anja Štefan, Niko Grafenauer, Alenka Sottler in direktor Založbe Mladinska knjiga Milan Matos.

mesto glavnega urednika *Nove revije* pa je zapustil pred kratkim. Leta 2003 je postal član SAZU. Veliko prevaja, uredil je več antologij, izbor svetovnih pravljic, Kettejevih pesmi ter napisal več radijskih in lutkovnih iger za otroke. Njegova dela so prevedena v dvanajst jezikov. Živi v Ljubljani in še vedno dejavno sooblikuje družbenokulturno dogajanje v Sloveniji.

Nagrade in priznanja: nagrada Prešernovega sklada (1980 za zbirko *Pesmi*); Levstikova nagrada (1980 za *Nebotičniki, sedite*, 1987 za *Majhnico*); Kajuhova nagrada (1984 za *Skrivnosti*); Jenkova nagrada (1986 za zbirko *Palimpsesti*, 1999 za zbirko *Odtisi*); Sovretova nagrada (1992); Prešernova nagrada za življenjsko delo (1997) in Levstikova nagrada za življenjsko delo (2007).

Utemeljitev Levstikove nagrade za življenjsko delo ilustratorju Marjanu Mančku

Marjan Manček je ilustrator z izredno prepoznavnim in tako izvirnim slogom, da je z njim zarisal eno od prepoznavnih smeri v slovenski ilustraciji. Najprej je ustvarjal karikature in stripe za časopise, nato pa tudi knjige za otroke. Ilustriral je veliko knjig, učbenikov in zgodb za otroške revije, obenem pa se je ukvarjal tudi z risanim filmom. Pogosto je avtor obojega, tako zgodb kot ilustracij. Poleg lahkotne, enostavne risbe in preprostih barv je njegovo najmočnejše izrazno sredstvo humor. Uporablja ga povsod, lucidno in z obilico domišljije, tako celostno kot pri najmanjšem, a pomembnem detajlu. Je odličen opazovalec človeških in živalskih lastnosti. Interpretira jih tako, da jih z modrostjo in včasih obešenjaškim humorjem prepleta med seboj.

Videti je, da pri svojem likovnem snovanju nikoli ne komplicira. Podobe so vedno sveže in izdelane na videz hitro in po trenutnem navdihu, v resnici pa so njegovi liki in situacije natančno domišljeni. Zgodbi ali pesmi doda hudomušni

komentar, ob katerem se zabavajo in uživajo mladi bralci. Njegovo sodelovanje pri knjigi je skoraj vedno zagotovilo za uspeh. Energija in užitek pri ustvarjanju, ki ju kaže tudi danes, napovedujeta še veliko odličnih in zabavnih knjig.

O ilustratorju Marjanu Mančku

Marjan Manček se je rodil 3. januarja 1948 v Novem mestu. Diplomiral je na Filozofski fakulteti v Ljubljani iz angleščine in zgodovine. Med študijem se je preživljal z risanjem karikatur za domače in tuje časopise in revije. Ustvarja knjižne ilustracije in ilustracije za mladinsko periodiko, stripe, avtorske slikanice, likovne zasnove za lutkovne predstave in animirane filme. Med najbolj znanimi so ilustracije za knjige *Pedenped*, *Zlata ribica*, *Kraljična na zrnu graha*, *Hribci*, *Cufek* in *Modri medvedek*. Ilustriral je okrog 190 knjig, od tega 30 avtorskih slikanic, in pripravil devet avtorskih animiranih filmov. Z ženo in sodelavko Marto živita in ustvarjata v Selščku pri Cerknici.

Nagrade in priznanja: Tako za svoje ilustratorsko delo kot za animirane filme je prejel številne nagrade. Med pomembnejšimi so: nagrada Zlato pero, plaketa, Beograd (1977); Levstikova nagrada (1977); nagrada za najlepšo knjigo za otroke na 12. slovenskem knjižnem sejmu (1995); nagrada za animacijo na festivalu slovenske filmske animacije v Izoli (2000 in 2004); Levstikova nagrada za življenjsko delo (2007).

Utemeljitev Levstikove nagrade pisateljici in pravljíčarki Anji Štefan za avtorske pravljíce v slikanici *Kotiček na koncu sveta*

V ožji izbor za letošnjo Levstikovo nagrado, nad katerim je bdela petčlanska žirija, se je Anja Štefan uvrstila s kar dvema knjigama; žirija se je soglasno odločila za njenih sedem ilustriranih živalskih pravljic, ki so našle svoje mesto

v *Kotičku na koncu sveta*. Avtorica v svojih besedilih obuja pravljíčarsko tradicijo, na kakršno dandanes le še redko naletimo med knjižnimi platnicami; jezik Anje Štefan je kar se da prečiščen, njena besedila so mestoma izjemno ritmična, vanje pa so povsem nevsiljivo vpete blage moralne poante in majhne modrosti. Njene zgodbe in zgodbice so brez izjeme prežete z nežnim čustvom, vitalizmom in dobro voljo ter izpisane s posluhom tako za mladega bralca kot tudi za mladega poslušalca. Ne samo naslovna zgodba, pač pa tudi tista, ki nosi naslov *Luknjica* in še katera, spregovorijo o tem, da sleherni prej ko slej odkrije svoj kotiček; eni ga najdejo na koncu sveta, drugi že kje prej, kar tako, mimogrede. Bralci, ki bodo želeli поблиže spoznati petelina, kokoško, miško, zajčka in mačjo trojico, se bodo morali tokrat podati vse do (K)kotička na koncu sveta, kjer jim bo v družbi simpatičnih junakov Anje Štefan zagotovo udobno in prijetno.

O pisateljici in pravljíčarki Anji Štefan

Anja Štefan se je rodila 2. aprila 1969 v Šempetru pri Gorici. Danes živi v Cerknici in deluje kot samostojna ustvarjalka na področju kulture. Diplomirala je na Filozofski fakulteti v Ljubljani iz slovenistike in anglistike, leta 1999 pa je zaključila magistrski študij na temo folkloristike (njena magistrska naloga pomeni prvo natančno analizo narativnih postopkov v folklornem pripovedovanju pri nas). Od leta 1995 sodeluje z dr. Milkom Matičetovim in postopoma ureja rokopise folklornih pripovedi iz njegovega zasebnega arhiva in posnetke pripovedi istih pripovedovalcev iz arhiva ISN ZRC SAZU. Od leta 2000 je zunanja sodelavka ISN ZRC SAZU. Ljudske pripovedi pripravlja za objavo v tisku: že nekaj let skrbi za redno objavlanje pripovedi iz slovenskega izročila in tujih izročil v revijah *Ciciban* in *Cicido*. Ljudske pri-

povedi objavlja tudi v knjižnih izdajah. Od leta 1995 nastopa kot pripovedovalka. Pripoveduje otrokom, mladostnikom in odraslim, od leta 1998 vodi tudi slovenski pripovedovalski festival Pravljičice danes. Piše tudi pesmi, pravljice in uganke za otroke.

Nagrade in priznanja: Levstikova nagrada (2001 za knjigo *Melje, melje mlinček* in 2007 za avtorske pravljice v slikanici *Kotiček na koncu sveta*).

Utemeljitev Levstikove nagrade akademski slikarki Alenki Sottler za ilustracije v slikanici *Pepelka*

Alenka Sottler je s *Pepelko* dosegla enega od vrhuncev svojega dosedanjega bogatega ilustratorskega opusa. Svoj značilni slikarski način je uporabila tako, da prefinjene drobne poteze učinkujejo kot pravljíčne niti, iz katerih je stkana zgodba. Prizori se gledalčevemu pogledu prikazujejo s fascinacijo prizorov pravljíčnega lutkovnega gledališča. Slikarka je s svojimi ilustracijami starodavno pravljico naredila docela novo tako, da je zavestno poudarila razdalje zgodovinskega časa, ki jih je vpisala v slikovno pripoved. Zgodbo je obenem historizirala – v teh ilustracijah najdemo nevsiljive reference na zgodovino slikarstva od renesanse naprej – in ob njej sprostila svojo likovno invencijo, ki že na likovni ravni ves čas sugerira srečanje med ptičjim in človeškim svetom, ki ga je izpostavila kot poetično vsebinsko izhodišče svojega pristopa k tej pravljici. Njene ilustracije so kot celota izredno subtilno strukturirano likovno delo, ki pomaga otrokom in odraslim razvijati vizualno senzibilnost, kakršna se v današnjem času sicer vse bolj izgublja. *Pepelka* Alenke Sottler je mojstrovina, ki se vpisuje v najboljšo tradicijo slovenske ilustracije in ji obenem postavlja nova merila za naprej, saj vanjo vnaša v marsičem nov pogled na razmerje med podobami in klasičnim pravljíčnim besedilom.

O akademski slikarki Alenki Sottler

Alenka Sottler se je rodila 24. oktobra 1958 v Ljubljani v umetniški družini. Njen oče, kipar, jo je že kmalu v mladosti navdušil za umetnost. Po končani srednji oblikovni šoli v Ljubljani je bila sprejeta na Akademijo za likovno umetnost – smer slikarstvo, ki jo je končala leta 1981. Tega leta je prejela študentsko Prešernovo nagrado za slikarstvo. Študij je nadaljevala na specialki za slikarstvo in ga uspešno zaključila leta 1983. Sprva je samo slikala, leta 1986 pa je začela ustvarjati tudi prve ilustracije za revije. Delovanje na področju ilustratorstva jo je kasneje tako prevzelo, da se odtlej posveča predvsem tej tehniki in s svojimi ilustracijami popestri marsikatero knjigo.

V letih po študiju je ilustrirala 45 knjig in se predstavila na številnih samostojnih

in skupinskih razstavah tako v Sloveniji kot v tujini. Zaradi kvalitetnega dela je prejela številna povabila (članica žirije na Mednarodnem bienalu Evropske in azijske ilustracije v Oitu na Japonskem – 2004; častno povabilo newyorškega profesionalnega združenja SI Society of illustrators, da na podlagi kvalitete ilustracij postane njihov član – 2005, predlagana za nagrado častna lista IBBY – 2006 ...). Dela kot svobodna umetnica na področju slikarstva in ilustriranja.

Nagrade in priznanja: nagrada bienala evropske ilustracije na Japonskem (2001); priznanje Hinka Smrekarja (2002); nagrada za odličnost na knjižnem sejmu v Bologni (2005); Prva nagrada Hinka Smrekarja (2006); nagrada najlepša slovenska knjiga (2006), Levstikova nagrada (2007).